

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

86. An tactus impudici facti in Ecclesia habeant specialem malitiam sacrilegij mortalis necessario in confessione explicandam? Et quid est dicendum de turpi aspectu, aut nutu, aut levi verbo, maxime ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Ecclesia, vel in Monasterio in cellis Religioformi, etiam si Superior Conuentus singulis noctibus benedicat dormitorium, & aqua aspergat Istrali, & ibi sit Altare ad celebrandum. Ex part. 1. tract. 7. Resolut. 20.

Sup. hoc lege doctrinā Ref. seq. & ex illa deducere potes, quid est sententiā de contentis in hac Ref. & vide etiam in to. 2. tr. 6. ex Refol. 247. § Colligitur quarto.

§. 1. **R**espondeo negativē: & ita docent Sanchez de matr. 10. 3. lib. 9. disp. 1 §. n. 39. & alij: Idem dicendum est, vt his diebus in casu occurrenti ego respondi, si copula habita sit in porta Ecclesie, à parte externa Ecclesie, vel in Monasterio, & cellis Religioformi, etiam si Superior Conuentus singulis noctibus benedicat dormitorium, & aqua aspergat Istrali, & ibi sit altare ad celebrandum: quia reputabitur tunc tanquam Oratorium privatum. Ita Fagundez Præcept. 2. lib. 4. c. 4. n. 34. & 39. Quæ omnia etiam procedunt, si copula haberetur in Sacristia Ecclesie: nam non esset circumstantia aperienda in Confessione, vt notant Doctores citati, & nos ter P. Megala in 1. part. lib. 5. c. 13. n. 21.

RESOL. LXXXIV.

An qui mœchatus est in Sacristia alicuius Ecclesie, teneatur in confessione hanc circumstantiam explicare? Idem dicendum est de Refectoriis, Cubiculis, Bibliothecis, Dormitoriis, & Monasteriis Regularium, & de Cameris, & Campanilibus Ecclesie adherentibus. Et an si quis furetur aliquid in supra dictis locis, quod sit notabile, teneatur aperire in confessione hanc circumstantiam, vel sufficiat dicere furatus sum? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 165. aliis 166.

Sup. hoc lege doctrinā Ref. præterite, & ex illa inferitur, quod pro omnibus locis contentis in hac Refol. alicuiusdam erit, & in tom. 2. tr. 6. ex Ref. 247. vide §. Colligitur quarto.

§. 1. **R**espondeo negativē, quidquid in contrariū Rasserat Zerola in praxi pan. c. 12. quæst. 27. & alij: quia per locum sacri solum corpus ipsum Ecclesie consecratur, vel benedicte intelligitur; & idem dicendum est de Refectoriis, Cubiculis, Bibliothecis, Dormitoriis, & Monasteriis Regularium, & de Cameris, & Campanilibus Ecclesie adherentibus. Et ita hanc sententiam docet Azorius part. 3. lib. 3. capit. 27. quæst. 1 §. & alij. Vnde inferitur contra Seluam de benefic. part. 2. quæst. 57. num. 2. Zerolam ubi supra quæst. 20. & alios, quod si quis furetur notabile quid in supradictis locis, non tenetur aperire hanc circumstantiam, sed sufficit dicere, Furatus sum; & ita docet præter Azorium loco citato q. 14. Dominicus Sotus in 4. disp. 32. q. 1. art. 3. & alij.

RESOL. LXXXV.

An sit circumstantia aperienda in confessione copula inter coniugatos habita in loco sacro? Et quid, si per longum tempus in illo loco aliquis ex coniugibus detentus sit? Et quid si ibi nullo modo coniuges conclusi sint? Et quod vero longum tempus sit, & intelligatur? Ex part. 1. tractat. 7. Ref. 19.

Sup. hoc lege doctrinā Ref. not. seq. & si gnauer §. Ex his & seq.

§. 1. **R**espondeo negativē, si per longum tempus in illo loco detenti sint; quod verò tempus longum sit, arbitrio prudentis committitur: & in hoc est difficultas. Sanchez de matrim. tom. 3. lib. 9. disp. 1 §. num. 12. existimat, vnum mensem esse longum tempus. Lessius lib. 4. c. 3. dub. 12. n. 86. quindecim, vel viginti dies. Fagundez verò Præcept. 2. lib. 4. cap. 4. n. 21. decem dies.

2. Sed ego, attenda humana fragilitate, puto cum Suarez in 3. part. q. 83. art. 3. disp. 81. sect. 4. §. tertio violatur, & Petro Ledesma in sū. to. 1. de Sac. Euchar. c. 20. longum tempus esse quatuor, vel quinque dies.

3. Ex his apparet, rectè respondisse Megalam in 1. part. lib. 5. cap. 13. n. 9. non peccasse quandam mulierem, quæ in quadam Ecclesia Regularium reddidit coniugale debitum marito dicenti, se amplius non posse continere; qui ad Ecclesiam confugerat propter delictum; & nulla aderat spes inde exundi, nisi post longum tempus.

4. Sed non reticebo, quosdam Doctores existima- re, copulam coniugalem in loco sacro, si occultè fiat, etiam si coniuges non sint conclusi, non esse peccatum sacrilegij: quam sententiam probabilem putat Valquez in p. 2. tom. 1. disp. 98. cap. 3. n. 6. & illam refert Lessius, ubi supra, & non impugnat; & illam nonissimè docet Pontius de matrim. lib. 1. c. cap. 10. num. 15. & hæc opinio est probabilis, quidquid in contrarium asserat Tannerus in 2.2. disp. 4. quæst. 2. dub. 3. num. 42. licet contrariam sententiam probabiliorem existimet.

RESOL. LXXXVI.

An tactus impudici facti in Ecclesia habeant specialem malitiam sacrilegij mortalis necessario in confessione explicandam?

Et quid est dicendum de turpi aspectu, aut nutu, aut leni verbo, maxime quando in transitu, & sine notabili mora, & scandalo sunt? Ex part. 1. tract. 7. Resolut. 25.

Et ad pedem litera in part. 2. tr. 17. Ref. 23, sed quia in prima Ref. sunt plures auctores, quam in secunda ideo illa hic tantum transcribitur.

§. 1. **A**ffirmant plures, & præsertim ex recentioribus, Syluius in 2. 1. q. 1 §. 4. artic. 10. in fin. Ortiz in summ. notab. in fin. circa 6. præceptum. Salas in p. 2. tom. 2. tr. 1. §. 13. disp. 6. sect. 22. n. 150. in fin. Pitigianus in 4. sent. to. 2. disp. 17. q. unica. art. 5. in circumstantia, ubi in fine. Azorius tom. 1. lib. 4. c. 6. q. 10. Suarez de Relig. to. 1. lib. 3. c. 7. n. 11. ubi citatis Cord. Syluest. Lopez, Rodriguez, & Ledesma, ait: Et ratio huius sententia non fundatur in Ecclesiastica prohibitione: nam hæc prohibitio facta non est, nisi de feminis emissione in Ecclesiis; ergo erunt hi tactus impudici, in Ecclesia facti, mortalia sacrilegia ex vi legis naturalis prohibentis illos tactus in loco sacro, tanquam indecentissimos factus eius. In quo genere tactus illi reputantur prudenter materia grauis, & sufficiens ad grauem irreuerentiam loci sacri. Fortasse tamen non erit idem de turpi aspectu, aut leni verbo, maxime quando in transitu, & sine notabili mora, & scandalo sunt: quia non videtur materia ita grauis. De quo non potest ferri certa regula; sed id prudenti iudicio relinquendum est. Hæc Suarez.

2. Sed nimis scrupulose. Puto igitur cum Homobono de exum. Eccles. part. 1. tr. 5. cap. 12. q. 77. Sanchez de matrim. tom. 3. lib. 9. disp. 1 §. n. 21. Fagundez Præcept. 2. lib. 4. cap. 4. n. 31. & Coninch de Sac. disp. 7. num. 22. probabilius esse, etiam tactus turpes, & impudicos, habitos in Ecclesia, modo non adsit periculum pollutionis, ratione loci sacri non habere specialem malitiam sacrilegij in Confessione aperiendam. Et ratio est: quia, vt docet Valentia 2.2. disp. 6. q. 1 §. punct. 1. §. præterea: cum Henricus, lib. 5. de Pen. c. 6. n. 5. & Valq. in p. 2. tom. 1. q. 72. art. 6. disp. 98. num. 4. malitia & specialis deformitas sacrilegij non cogitatur ex iure naturæ; sed ex solo Ecclesie statuto, quod decernit, Ecclesias tantum ex sanguinis, & feminis effusione violari. Itaque vt optime etiam docet Caltanus tom. 1. tract. 7. respons. 13. dub. 1. tunc loci circumstantia sacrilegium constituit, cum peccata in eo admittā impediunt diuina posse ibi celebrari, mortuos sepeliri, &c. sed tactibus, quamuis impudicis,

dicit, ut patet, non violatur Ecclesia, neque per illos impediuntur divina Officia: ergo tales actus, etiam turpes non erunt sacrilegij, neque continebunt circumstantiam in Confessione detegendam.

3. Post hæc scripta, inveni sententiam Suarez, & aliorum, docere, etiam ex neotericis, Raphaelem de la Torre in 2. 2. 10. 2. quæst. 99. art. 3. disp. 7. ubi quærit, quando sacrilegia pertinentia ad actus turpes in Ecclesia sint peccata mortalia: & respondet, esse mortalia in fornicatione, pollutione, & tactibus impudicis in partibus inhonestis, & idè apertenda in Confessione. Sed nostra opinio tuto praticari potest. Proxima dubitationi ista non dissimilis methodo fit adiuncta.

RESOL. LXXXVII.

An pollutio occulta facta in Ecclesia contineat sacrilegij malitiam, necessario in sacra confessione manifestandam?

Idem queritur de fornicatione. Ex part. 1. tractat. 7. Ref. 26.

§. 1. **L**iceat sententiam affirmatiuam cum verbis Raphaelis de la Torre incipere. *Is in 2. 2. D. Th. tom. 2. q. 99. art. 2. disp. 7. sic ait:* [Secundus gradus sacrilegij in loco sacro continet actiones fornicitatis in Ecclesia exercitas: quod quidem limitant ad fornicationem publicam, videlicet, per facti evidentiam, eo modo, quo talia crimina sciri possunt, vel iuridicam probationem, aut rei confessionem. At verò si fornicatio sit occulta, aium, non esse sacrilegium, necam circumstantiam loci sacri, esse necessariò apertendam in Confessione. Sed hæc sententia falsa mihi videtur: quia talis fornicatio contrariatur, etiam secluso omni iure positivo, sanctitati Ecclesie, non solum propter malitiam eam, quam includit, verum etiam propter feceritatem actus, cuius turpitudinem, etiam nullum esset peccatum, sanctitati Ecclesie, & eius munditiei repugnans est. Eandem sententiam prius etiam docuerat Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. c. 7. n. 4. primò, quia, licet fornicatio non violet Ecclesiam actu, ut sic dicam, & in foro Ecclesie, quando occulta est; tamen Ecclesia suo præcepto non prohibet tantum seminationem illicitam in Ecclesia, sed simpliciter feminis emissionem voluntariam. Et hinc est, quod licet in principio, talis actus occultus non polluat Ecclesiam; nihilominus, si postea fiat publicus, incipit Ecclesia esse polluta. Ergo à principio, actus ille fuit culpabilis contra Ecclesie prohibitionem: quia culpa non pendet ex futuro euentu; nimirum, an fornicatio illa sit aliquando futura publica, necne; & actus ipse de se polluit sufficienter. & idè est contra specialem prohibitionem Ecclesie,] Hæc Suarez, quem sequitur etiam Sanchez de matr. tom. 3. lib. 9. disp. 1. §. n. 11. & Bonac. de matr. q. 4. punct. vlt. n. 7. & alij.

2. Sed non reticebo, negatiuam sententiam, quam fallam vocauit Raphael de la Torre; tanquam probabilem, amplexum esse Gabrielem Valquez in p. 2. tom. 1. q. 7. 2. art. 7. disp. 98. c. 3. num. 6. Accipe eius verba: [Ex dictis colligitur, frustra aliquos torquent in assignanda ratione, ob quam blasphemare, vel loqui turpia in loco sacro, præter malitiam, quam habent in alio loco, non habeant malitiam peculiarem ex loco sacro: ratio enim facilis est: quia, nimirum, lege humana non est ita statutum, ut blasphemia, vel turpi sermone locus sacer prophanetur, sicut de pollutione definitum est; idèque illis peccatis non inferitur peculiaris iniuria loco sacro, qualis inferitur pollutione, aut sanguinis effusione. Vbi

Tom. 1.

etiam obseruandum est, satis probabile videri, non esse peculiare peccatum sacrilegij, cum effunditur semen occultè in Ecclesia: quia, secundum sententiam communem, quam sequuti sumus in tractatu de violatione Ecclesiarum, tantum violatur locus sacer pollutione notoria: si ergo hæc effusio èd tantum est sacrilegium, quia locus sacer ea profanatur, & tollitur consecratio, aut benedictio; quia nulla alia ratio est, ut speciale peccatum sit; sit, ut notoria tantum effusio speciale peccatum sacrilegij sit.] Hæc Valquez, quem nouissimè sequitur Basilius Pontius de matr. lib. 1. c. 1. n. 15. Vnde probabiliter puto, hæc circumstantiam, non esse in Confessione apertendam, licet contrariam sententiam probabilior em existimem, quam contra Valquez docet Tannerus id par. 2. D. Thomæ disp. 4. q. 2. dub. 3. n. 4. 2.

RESOL. LXXXVIII.

An pollutio, vel fornicatio occulta in Ecclesia sit sacrilegium? Ex part. 7. tr. 11. & Misc. 2. Ref. 31.

§. 1. **N**egatiuam sententiam esse probabilem saltem ex principio extrinseco, quia illam docuerunt duo lumina Theologiae Scholasticæ & Moralis, Valquez & Pontius alibi docuissent quidam Religiosus contra me olim infurrexit, asserendo me non debuissè dictam sententiam admittere, sed immeritò. Et idè me citato tanquam probabilem dictam sententiam admittit Ioannes Caramuel in Regulam D. Benedicij disp. 66 n. 1017. ubi sic ait: Rogas vtrum fornicatio & pollutio, aut quæcumque alia non naturalis carnis commixtio habita secretè in Ecclesia, sit sacrilegium, & hoc debeat in confessione explicari? Respondeo esse probabile quod non. Ratio est; Quia actus interiores sunt liberi à directa gubernatione Ecclesie, illosque nequit interdicerè, quia nequit agnoscere. Ita omnes Doctores boni nominis. Atqui actus exteriores secreti prout tales, participant eandem rationem, nam illos non potest Ecclesia cognoscere: Ergo, de istis non veniunt intelligenda iura.

2. Dices, actibus exterioribus esse accidentale secretum; si enim quispiam eos vidisset, posset publicare. An non eodem modo actus internos, si quis vidisset, posset publicare: & Angeli, & Dæmones vident, & sæpe publicant. Vnde sic multi philosophandum docent, sic concludunt. Actus externi secreti, si essent publici, cognoscerentur ab Ecclesia. Ergo si isti essent publici, posset interdici: non sunt; ergo interdici nequeunt. Vide, vtram consequentia satis legitime inferatur, & pro scientia tua in hac doctrina iudica; ista enim omnia ex meis principiis inferuntur. Sed Nihilominus, quidquid sit de efficacia huius rationis, quæ videtur difficilis de quo nihil definio; sententia illa Pontij & Valq. est in praxi probabilis ratione auctorum. Hecvsque Caramuel, & hæc sententiam tanquam probabilem etiam me citato admittunt nouissimè Ioann. Machadus de Perfecto Confess. tom. 1. lib. 2. part. 3. tract. 4. docum. 3. num. 11. & Trullench in Decalogum, tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 7. licet asserant contrariam esse probabilior em, tutiorem & communiorem quod ego etiam adnotaueram ante ipsos.

RESOL. LXXXIX.

An pollutio occulta in Ecclesia habeat malitiam sacrilegij in confessione explicandam?

Ex quo colligitur ratio, ob quam blasphemare, vel loqui turpia, offensa, & tactus in Ecclesia, non habent

K k

Alibi in Ref. præterita & in Ref. seq. & lege etiam doctrinam aliarum Ref. & §. eius prius not.